

ר' יהונתן מייראנץ

בשורות מעטות אלה ברצוני להזכיר זכר לדמותו של אבי זיל, שהיה אחת הדמויות הידועות בקוטנה היהודית שניספה תחת הצורר הנאצי.

אבא, ר' יהונתן מייראנץ זיל קיבל את חינוכו בנעוריו בעיר קאליש, אצל הרב חיים וקס זצ"ל ואחרי בשואיו העתיק את מקום מושבו לקוטנה, שם היה מבאי ביתו של הרב הגאון יהושע טרונק זצ"ל. רבות סיפר לי אבא על הגאון ר' יהושע טרונק. שטח פעולתו העיקרי של אבא זיל היה בע"י ביקור חולדים, בו שימש כגבאי ראשי. מי לא יזכור את פעולותיו הברוכות של המוסד הזה בימי מלחמת העולם הראשונה בשנת 1914. לאחר שהשליטון הרוסי, בימים ההם נטש את קוטנה, הוקם ועד מנכבדי העיר לרשوت המקומית. בין 12 חברי-הוועד שנבחרו היה גם אבי זיל אשר נתמנה לסגן-ראש העיר ובכהונת זו שימש עד קום פולין העצמאית. אך לא אחת מילא אבא זיל את מקומו ראש-העיר היהודי כאשר זה נעדך מן העיר, בימי הכיבוש הגרמני במלחמת ההייא, וזאת, שלא על מנת לקבל פרס. כמו כן היה אבא שופט בבית- המשפט שהקימו הגרמנים בעירנו. זוכרני מקרה מסוים בcommerce

שהובא בפני בית-המשפט באשמת ריגול לטובת הרוסים. השופט הגרמני תבע עונש מוות לכומר, אך אבא שישב במשפט יחד עם אנשי ציבור אחרים, סיירב לחתום על פסק-הדין הקטלני זהה וכן ניצל הכומר ממוות.

כשהתחילו להיווסד מוסדות הקהילה בימי הגרמנים, היה אבא יושב-ראש הקהילה. בעסקנותו הציבורית המשיך אבא גם לאחר קום פולין העצמאית, אף-על-פי שעסקיו הפרטיים סבלו מזה רבות, לא פסק אבא להתרשם לענייני הציבור. לאחר המלחמה, תחת השלטון הפולני היה אבא זיל חבר הנהלת העיר במשך זמן רב, וזכה לא רק לאחדת הציבור היהודי אלא לאחדת כלל אזרחי העיר ביודעם כי הוא עוסק בצרכי ציבור באמונה. רק בגבור עליו מחלתו נאלץ לחදול מעסקנותו, לפי הוראת הרופאים.

אבא זיל התמסר גם לפועלות ציונית, לפני הקום "המזרחי" בעירנו, אולם משהחלו להתארגן המפלגות הפוליטיות התרחק אבא מהפעילות. למרות זאת המשיך לתרום לקרנות הציונית, היה שוקל את השקל הציוני ובבחירות ל"סימ" הפולני ניהל תעモלה ערה לרשותה הציונית.

פרט מעניין: שנה לפני פטירתו נערכו הבחרות לקונגרס הציוני, אבא שהיה כבר חולה, קשה היה עליו העלה במדרגות, لكن נעננה ועדת הבחרות וירדה אליו כדי לאפשר לו להצביע.

ההערכה והכבוד שרחש לו כל הציבור היהודי בקוטנה, באו אף לביטויים עם פטירתו. כיוון שהיו בעירנו שתי "חברות קדישא" שאחת מהן לא רצתה לקבל את מרות ועד הקהילה השתדל אבא זיל עוד בימי חייו להשכין שלום ביניהן. אך לא הצליח. ומשנפטר אבא בליל-שבת, באו לביתנו במושאי-שבת שתי חברות הקדישא לטפל בקבורתו, והתחילה לריב מי מהם יזכה לטפל בנפטר. אנו, בני-המשפחה בראותנו את המתරחש קראננו לרב העיר והוא פסק שיש לשים קץ אחת ולתמיד לריב בין שתי החברות. ובזכותו של הנפטר הושכן שלום ביניהן ומאו הייתה רק חברה קדישא אחת. בדברי הספדו לאבא זיל, ציין הרב כי בזכות הנפטר הנכבד הושם קץ לחלוקת רבת שנים.

אבא היה עסקו ציבורי שرك טובת הכלל עמדה תמיד נגד עגיו, קשרו היה לעמו בכל נימי נפשו.
ת. ג. צ. ב. ה.

יצחק מיראנץ